

Dialogkompetens

Steg: Ledarutveckling steg 1

Område: Kommunikation

Tidsåtgång: 45 minuter

Material: Varje grupp behöver 6 bilder av LEGO-skulpturen sedd från olika vinklar samt de LEGO-bitar som krävs för att bygga bygga skulpturen på bilderna.

Syfte

Att visa på de viktigaste beståndsdelarna i dialogkompetens; tala, lyssna samt inre- och yttre reflektion.

Beskrivning

Varje grupp (om 4-6 personer) får en uppsättning LEGO-bitar och ska med hjälp av ett antal bilder bygga en skulptur

Utförande

Steg 1: Varje grupp får de LEGO-bitar som krävs för övningen. Varje medlem i gruppen får en bild av skulpturen (sedd ur en specifik synvinkel). Deltagarna får inte lov att visa sin bild för någon annan i gruppen.

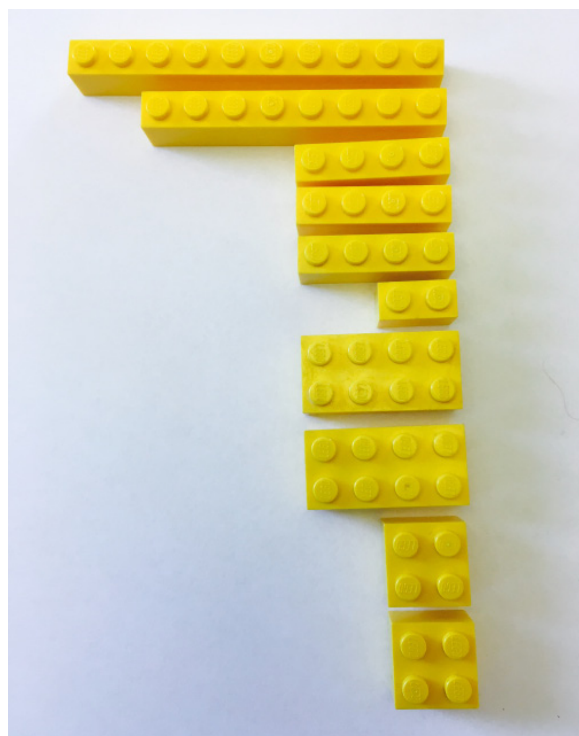
Steg 2: Gruppens uppgift är nu att gemensamt bygga den skulptur som var och en har på bilden framför sig..

Steg 3: När alla bitar är på plats och gruppen känner sig nöjd så får de kika på varandras bilder och se om skulpturen liknar den på bilderna. Be deltagarna reflektera tyst en stund över hur de löste uppgiften. Hur agerade du i gruppen? Vilken roll tog du?

Steg 4: Om ni haft observatörer så låt dem komma in och redovisa vad de uppfattat under övningen.

Steg 5: Övningsblad "Dialogkompetens" som gruppen + observatören löser tillsammans

Följande legobitar krävs för övningen:

Dialogkompetens

Handledning för gemensam genomgång av frågeställningar

1. Hur var balansen mellan att tala och lyssna i er grupp?

Ofta talar vi förbi varandra. Behöver inte vara illa menat, vi kanske bara är ivriga eller pratglada eller på första träffen lite nervösa?

2. Varför är det viktigt att olikheter i tankesätt och perspektiv lyfts fram?

”Att resonera, att samtala är djupt nödvändigt. Om du inte samtalar kan du hamna i din övertygelses våld.” (Kerstin Ekman ur boken Gör mig levande igen). Fastnar man i sin egen övertygelses våld upprepar man bara sina egna sanningar och får inte tillgång till ny kunskap. Den som inte kommunicerar med andra förstelnar.

Den gemensamma kunskapsnivån i gruppen höjs genom att jag:

- Delar med mig av mina erfarenheter och mina uppfattningar av verkligheten
- Låter andra komma till tals. Ger dem tid och plats. Bekräftar och ifrågasätter.
- Är öppen för att förändra min bild av verkligheten. Bygger vidare på vad andra har att säga.
- Kollektiv kunskap = nya sätt att förstå verkligheten som är något mer än de tidigare enskilda perspektiven. Ingen av deltagarna hade kunna kommit fram till det på egen hand. Det utvecklas en likartad förståelse av något visst och därigenom grundas också en mer gemensam handlingsförmåga och kollektiv kompetens.

Lärande innebär att jag kommer till insikt om mina egna grundläggande värderingar och föreställningar så att jag inte fastnar i dem. I stället kan jag förhålla mig till dem med distans och tänka ungefär så här: Det är vad jag tror nu, det kommer att ändras i framtiden, det vet jag, men just nu verkar det rimligt och rätt.

3. Hur kan du i ett samtal kritiskt granska och reflektera över andras ståndpunkter utan att för den skull förkasta dem? Ge exempel på repliker och frågor som skulle kunna bidra till att uppnå detta?

- Hur tänker du nu? kan du förklara?
- När du säger så tänker jag att.....stämmer det?
- Jag har faktiskt varit med om något liknande, och då hände det...därför tänker jag att....
- Intressant, vad grundar du det på?
- Nu förstår jag inte hur du menar?

4. I ett demokratiskt samtal är det viktigt att se på varandra med jämbördig nyfikenhet, vad innebär det?

Att vi lägger status och hierarkier åt sidan och fokuserar på innehållet i samtalet. Att alla lyssnas på lika mycket, får komma till tals och tas på allvar. Att alla går in med uppfattningen att vi har något att lära av samtalet. Att fokus ligger på förståelse, inte att övertyga andra.

Dialogkompetens

Handledning för gemensam genomgång av frågeställningar

5. Hur kan du som ledare eller gruppmedlem bidra till ett jämbördigt samtalklimat?

- Skapa trygghet i gruppen, lär känna varandra
- Diskutera förväntningar
- "Prata om pratet" Låt var och en fundera på hur de samtalar i grupp. Vet jag med mig att jag är pratig får jag försöka tänka på att släppa fram andra, är jag tvärtom lite blyg får jag tänka på att dela med mig mer av mina tankar.
- Fördela ordet. Direkta frågor: Vad tycker du?
- Ett gott samtal innehåller en balans mellan integrerande och differentierande komponenter - alltså sådant som binder samman och sådant som skapar dynamik i gruppen.

Integrerande

- Bygga vidare på vad andra säger
- Få ihop samtalet till en enhet
- Söka förstå den andre
- Inte dominera

Differentierande

- Förtydliga olikheter
- Problematisera utifrån egen kunskap
- Granska andras synsätt
- Bidra med egna synsättet

	Själv	Andra
Närhet	Tala	Lyssna
Distans	Tid till självreflektion	Kritisk reflektion över andras ståndpunkter

Dialogsamtals beståndsdelar

När dessa fyra delar kopplas samman öppnas möjligheter för mig att fundera över hur jag samtalar. Finns de här beståndsdelarna med? Hur är balansen mellan dem?

Närhet till dig själv: Uttrycker jag mina tankar och erfarenheter? Jag har ett ansvar för att bidra.

Närhet till andra: Lyssnar jag aktivt eller tänker jag på annat? Vad jag ska säga när det blir min tur? Ge andra utrymme! Var intresserad och lyhörd!

Distans till sig själv: Det krävs mod att ompröva sina sanningar och det är bra att påminna mig om att jag inte sitter inne med hela sanningen.

Distans till andra: Ställ följdfrågor för att visa intresse och ifrågasätta andras ståndpunkter. På så sätt kan ni nå längre tillsammans i gruppen.

Dialogkompetens

1. Hur var balansen mellan att tala och lyssna i er grupp?

2. Varför är det viktigt att olikheter i tankesätt och perspektiv lyfts fram? (tänk i ett lite större perspektiv, inte bara i denna övning)

3. Hur kan du i ett samtal kritiskt granska och reflektera över andras ståndpunkter utan att för den skull förkasta dem? Ge exempel på repliker och frågor som skulle kunna bidra till att uppnå detta?

4. I ett demokratiskt samtal är det viktigt att se på varandra med jämbördig nyfikenhet, vad tror du att det innebär?

5. Hur kan du som ledare eller gruppmedlem bidra till ett jämbördigt samtalklimat?

Dialogkompetens

Observatör

1. Hur löste gruppen uppgiften? Vem började? Vad hände sedan?

2. När kom gruppen på att de har olika bilder tagna från olika vinklar av legostatyn?

3. Deltog alla aktivt?

**4. Hur var balansen mellan att tala och lyssna i er grupp? Kom alla till tals? Lyssnade ni lika mycket till
allas inlägg?**

